

Lääkeinformaation koordinaatioryhmän kokous 4/2023

Aika: Tiistaina 19.9.2023 klo: 13:00–14:47
Paikka: Kokoushuone Tiikka, Fimea, Helsinki (Mannerheimintie 166, Helsinki) tai Teams -yhteys
Osallistujat: Piia Vuorela, puheenjohtaja, Fimea
Päivi Kiviranta, sihteeri, Fimea
Mirjami Tran Minh, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Henna Kyllönen, Suomen Apteekkariliitto
Tiina Mäkelä, Terveysalan AMK-verkosto; Laurea-ammattikorkeakoulu
Essi Kariaho, Pharmaca Health Intelligence Oy
Katri Melto-Ojalainen, Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Heikki Virkkunen, THL, paikalla klo 13.57 alkaen
Hannele Tyrväinen, Terveysalan AMK-verkosto; Jyväskylän AMK
Kirsi Juurinen, Keski-Suomen keskussairaala
Tarja Pajunen, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Marja Härkänen, Itä-Suomen yliopisto, Hoitotieteen laitos

Vieraat:
Carita Linden-Lahti, HUS
Antti Hyvärinen, Fimea
Marianne Kuusisto, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus

KOLME NOSTOA KOKOUKSESTA

1. Antti Hyvärisen esitys ”Laajoista kielimalleista” oli mielenkiintoinen ja valaiseva. Se herätti ajattelemaan, miten kielimallit voisivat auttaa esim. lääkeinformaation tuottamisessa ja mitä riskejä niihin liittyy. Jokaista työryhmää kannustetaan miettimään mahdollisia toimenpiteitä aiheen ympäriltä Lääkeinformaatioverkoston toimintasuunnitelmaan 2024-2026.
2. Työryhmien edustajien yhteenvedot työn alla olevista toimenpiteistä tekivät näkyväksi monipuolisen ja laajan työn, mitä Lääkeinformaatioverkostossa tehdään sekä lääkkeiden käyttäjien että sote-ammattihenkilöiden tueksi.
3. Lääkeinformaatiostrategian 2021-2026 puoliväli lähestyy ja kokouksessa käytiin läpi toimikausien 2021-2023 ja 2024-2026 vaihtumiseen liittyviä tehtäviä ja päivämääriä.

MUISTIO

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Osallistujia oli mukavasti sekä paikan päällä Helsingin Fimean toimipisteessä että etäyhteyksien päässä.

2. Koordinaatioryhmän toiminta

- a) **Alustus: Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022–2026**, Carita Linden-Lahti, HUS ja Marianne Kuusisto, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus (Esitys, Liite 1)
Koostetta esityksestä ja yhteisestä keskustelusta:
 - Lääkitysturvallisuus on ensimmäistä kertaa omana tavoitteenaan asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiassa: Tavoite 4.1. Lisäämme lääkehoidon turvallisuutta yhteisillä toimintatavoitteilla.

- Lääkitysturvallisuuden kehittämislinjan edustajat nostavat esille katkeamattoman lääkehoidon prosessin merkitystä. Hyvinvointialueille on tuotettu erilaisia työkaluja mm. lääkitysturvallisuuden varmistamisen tueksi.
- Tiedostetaan, että monet strategiaan kirjatut kehittämiskohteet vaativat poliittista tahtotilaa ja lainsäädäntömuutoksia.
- Lääkeinformaatioverkosto on tärkeä sidosryhmä asiakkaiden, potilaiden ja lääkkeiden käyttäjien tavoittamisessa ja heille viestimisessä. -> Kysymys: Kokevatko Lääkeinformaatioverkoston toimijat, että heidät olisi unohdettu?
- Kesän 2023 aikana oli avoimella kommentointikierröksellä ”Kuvaus lääkitysturvallisuutta varmistavista palveluista ja toimintamalleista”. Viimeistelty kuvaus on tavoitteena julkaista joulukuussa.
- Molemmissa sekä lääkeinformaatiostrategian että asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanossa on mukana samoja toimijoita. Esimerkiksi tuotettujen materiaalien jalokauttamisessa voitaisiin tehdä tiiviimpää yhteistyötä puolin ja toisin.
- Miten hyvinvointialueiden tiedonvaihto ja yhteiset materiaalit olisivat parhaiten saatavilla? Olisiko tulevaisuudessa apua esim. Lääketietovarannosta.
- Terveysalan AMK -verkoston edustajat nostivat esille oppilaitosten näkökulman. Heidän kauttaan pystyy välittämään viestiä ja kysymään mielipidettä asioihin. Caritaa tai Mariannea pyydettiin myös vierailulle LOKKA-ryhmään (= Lääkehoidon opetuksen kehittämisen kansallinen asiantuntijaryhmä).
- Lääkeinformaatioverkoston Osallisuus -työryhmän puheenjohtaja Tarja Pajunen työskentelee Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksessa ja hän näkee paljon yhtymäkohtia lääkeinformaatiostrategian sekä asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian kärjen 1. ”Yhdessä asiakkaiden ja potilaiden kanssa” (osallisuuden) ja strategian kärjen 4. ”Lisäämme lääkehoidon turvallisuutta yhteisillä toimintavoilla” tavoitteen välillä.
- Lääkeinformaatioverkoston SOTE-ammattilaisten työryhmän puheenjohtaja Katri Melto-Ojalainen on menossa Lääkitysturvallisuuden kehittämislinjan kokoukseen 31.10. kertomaan suosituksesta lääkehoidon teoriaosaamisen varmistamisesta. Yhtymäkohtia ja yhteistyötä on siis myös jo tunnustettu.
- Tärkeää on myös luoda ja saada käyttöön mittarit lääkitysturvallisuuden kansallisen tason mittaamiselle.

b) Alustus: Laajoista kielimalleista. Vähäsen myös niiden soveltamisesta, hyödyistä ja riskeistä, Antti Hyvärinen, Fimea (Esitys, Liite 2)

Keskustelu:

- Antti Hyvärinen kävi perusteellisesti läpi kielimallien periaatetta, taustaa ja nk. älykkyyttä.
- Kielimallien laatua pitäisi pystyä varmistamaan. Nykyisin on käytössä organisaatioiden omia kielimalleja, jotka hyödyntävät vain esim. organisaation omia tiedostoja.
- Koodeja toivotaan avoimiksi, jotta useampi taho voisi niitä hyödyntää.
- Lääkeinformaatioverkoston jäsenistä koottu pienryhmä lähetti kesäkuun alussa kaksi kiertoaikitteliä kaikille verkoston toimijoille hyödynnettäväksi. Nämä ovat saaneet kiitosta.
 - Digitalisaatiosta ratkaisuja lääketiedon ongelmiin
 - Kannattaako ChatGPT:n kanssa jutella lääkkeistä?
- Kielimalleista ja tekoälyn hyödyntämisestä tulee arkipäivää. Niitä täytyy vain kokeilla ja käyttää.
- Kielimallit kehittyvät koko ajan. Tuskin niiden kaikkea potentiaalia on vielä edes ulosmittattu.

- c) **Hyväksyttäväksi: Aiepaperi: Lääketietovarannon valmisteluun osallistuminen**
Hyväksytty kokouksessa. Päivi välittää aiepaperin sisältämän kutsun ilmoittautua kommentoimaan Lääketietovarannon valmistelussa syntyviä materiaaleja Lääkeinformaatioverkoston toimijoille viikon 38 aikana.
- d) **Hyväksyttäväksi: Aiepaperi: Lääkehoidon päivän suunnittelu ja toteutus Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston toimikaudella 2024–2026**
Hyväksytty kokouksessa. Lääkehoidon päivän materiaaleissa saa käyttää Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston logoa vuosina 2024–2026.
- e) **Tilannepäivitys: Lääkeinformaatiofoorumi 2.11.2023**
Lääkeinformaatiofoorumin 2.11.2023 klo 9.00–11.30 ohjelma julkaistaan Fimean verkkouutisessa, X-viestinpalvelussa ja LinkedIn:ssä viikolla 38. Kaikkia verkoston toimijoita kannustetaan välittämään tietoa foorumista omille sidosryhmilleen. Tervetuloa mukaan!
- f) **Tilannepäivitys: Toimikauden vaihtumiseen 2021–2023 ja 2024–2026 liittyvät käytännöt**
Työryhmien vastuulla on:

Tehtävä	Selite	Aikataulu
Laatia työryhmän toimintasuunnitelma 2024–2026 (tau-lukko)	Työryhmän toimintasuunnitelma liitetään osaksi koko Lääkeinformaatioverkoston yhteistä toimintasuunnitelmaa.	24.11.2023 - Huom! Oltava ennen tätä työryhmän hyväksymä. Kierros vielä koko verkostossa 27.11–10.12. Hyväksytään koordinaatioryhmän kokouksessa 12.12.2023.
Varmistaa työryhmän kokoonpano kaudelle 2024–2026	Tässä vaiheessa on mahdollista kutsua mukaan uusia organisaatioita/heidän edustajiaan ja varmistaa nykyisten jatko kaudelle 2024–2026.	24.11.2023
Laatia työryhmän toimintakertomus 2021–2023 (tau-lukko)	Työryhmän toimintakertomus liitetään osaksi koko Lääkeinformaatioverkoston yhteistä toimintakertomusta.	Tammikuu 2024 Hyväksytään koordinaatioryhmän järjestäytymiskokouksessa 1/2024 (aikataulua ei vielä sovittu)
Työryhmän kokousmuistiot kaudelta 2021–2023 ovat In-nokylässä	Työryhmien kokousmuistiot arkistoidaan Fimean toimesta.	Tammikuu 2024

3. Työryhmien kuulumiset koordinaatioryhmälle

- a) **Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle**, Kirsi Juurinen
Työryhmä on kokoustanut viimeksi toukokuussa. Työryhmässä on käynyt vieraita muista työryhmistä ja tämä on koettu mukavaksi. Työryhmä seuraa ja osallistuu aktiivisesti Kanta-lääkitystietojen kehitystyöhön esim. määrittelyjen kommentointiin. Työryhmän kokouksessa on kerrottu myös valmistuneista materiaaleista. Työryhmän jäsenistä muodostettu pienryhmä tuotti [Lääkitystiedon ajantasaistamisen muistilistan](#) terveydenhuollon ammattilaisen tueksi.
- b) **Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen**, Tarja Pajunen
Toimintasuunnitelman laatiminen on aloitettu ”Less is more” -ajatuksella eli ei niinkään lähdetä tuottamaan uusia materiaaleja vaan hyödynnetään olemassa olevaa ja pyritään levittämään tietoisuutta siitä yhä laajemmalle. Maahanmuuttajien eri kielillä tuotettu lääkeinformaatio on

keskusteluttanut kokouksessa, samoin viittomakielisen lääkeinformaation puute. Työryhmä seuraa ja osallistuu biologisten lääkkeiden apteekkivaihdon laajenemiseen liittyvään viestintään erityisesti lääkkeiden käyttäjille.

- c) **Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua**, Essi Kariaho
Työryhmä pyrkii viimeistelemään tämän kauden toimenpiteet syksyn 2023 aikana. Toimintakertomusta on aloitettu ja siihen pyritään kokoamaan viestintälukuja materiaalien jalkauttamisesta. Toimintasuunnitelmaa on hahmoteltu seuraavalle kaudella.
- d) **Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöllä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen**, Katri Melto-Ojalainen
Työryhmä on kokoustanut kertaalleen tänä syksynä. Lääkehoidon osaamisen varmistamisen menetelmistä on työn alla kirjallinen koonti/suositus. Sähköinen kysely oppilaitoksille liittyen sosionomien lääkehoidon opintojen laajuudesta on lähdössä. Työryhmässä on hahmoteltu toimenpidettä myös lähihoitajien lääkehoidon osaamiseen liittyen.
- e) **Tutkimus ja seuranta**, Marja Härkänen
Työryhmä kokousta ensi viikolla. Silloin on tarkoitus hyväksyä kysely verkoston jäsenille, jossa kysytään lääkeinformaatiostrategian ja sen toimenpiteiden toteutumisesta kauden 2021–2023 aikana. Kysely toteutetaan loppuvuodesta. Tutkimus ja seuranta -alatyöryhmä on osallistunut myös syksyllä 2023 toteutettavan Lääkebarometrin (kansalaiskysely) kommentointiin. Myös Tutkimus ja seuranta -työryhmästä on tulossa Sic! -artikkeleita.
- f) **Lääkealan viestijät**, ei edustajaa kokouksessa
Päivi välitti Petra Tirkkosen terveiset. Lääkealan viestijöitä voi kutsua myös omiin työryhmien kokouksiin pohtimaan esim. jonkin materiaalin viestintää. Myös viestijöiden kokouksiin vierailijat ovat tervetulleita.

4. Seuraavat kokousajankohdat

- a) **Koordinaatioryhmän kokoukset**
Kokous 4/2023, 12.12.2023 klo 13.00–14.50, Teams -yhteys;
esityslistalla mm. Lääkeinformaatioverkoston toimintasuunnitelman 2024–2026 hyväksyminen
- b) **Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen 2024**
Kokouksessa sovittiin, että yhteistapaaminen järjestetään 13.2.2024 klo 12.30–15.30, hybridinä. Tarkempi paikka ilmoitetaan myöhemmin, mutta se sijaitsee Helsingissä.
Teemana: Uuden toimikauden 2024–2026 käynnistys ja toisiimme tutustuminen

5. Muut asiat

- a) **[Vuoden lääkeinformaatioteko -kilpailu](#)**
Osallisuus -työryhmästä esitettiin, että Lääketeollisuus ry:n järjestämään Vuoden lääkeinformaatioteko -kilpailuun osallistuttaisiin ”Ohjeita turvallisuus lääkehoitoon” -oppaasta tehdyillä ja vuoden 2022 alussa julkaistuilla erikielisillä tiivistelmillä.
Fimean viestintä selvitti aikaisempien vuosien voittajia ja heidän viestintäkampanjoitaan. Meidän ei ole jälkikäteen helppoa koota kattavasti yhteen vieraskielisten tiivistelmien markkinointia ja viestintätekoja. Lisäksi, jos ollaan tarkkoja, niin ne on julkaistu ja markkinointi on aloitettu aikaisemmin kuin kilpailun säännöissä sanotaan. -> Kilpailu on avoin kaikille 4.9.2022–30.9.2023 julkaistuilla viestintäteoille.
Sen sijaan Fimean viestintä ehdotti, että lähdetään selvittämään selkomukautettujen sekä saamenkielisten (tarkemmin pohjoissaame, mikä on yleisin) tiivistelmien hinta-arviota. Mikäli materiaalit toteutuisivat, osallistuttaisiin kilpailuun ensi vuonna tiivistelmien dokumentoidun markkinoinnin jälkeen. Tämä ehdotus sai kannatusta kokouksessa.

b) **Toimittajien tapaaminen. Työnimenä on "Kuka jakaa lääkkeesi?"**.

Kokouksessa ei ollut aiheesta uutta kerrottavaa. Toimittajien tapaaminen nojaa vahvasti SOTE-ammattilaisten työryhmässä työn alla oleviin asioihin. Annamme tässä vaiheessa työryhmälle työrauhan. Aikatauluarvio toimittajien tapaamiselle on kevät 2024.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.47. Lämmin kiitos osallistumisesta!

LIITTEET **Liite 1.** Esitys Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022–2026
Liite 2. Esitys Laajoista kielimalleista. Vähäsen myös niiden soveltamisesta, hyödyistä ja riskeistä